

XII Seto Kongress.

Austõt Seto Kongressi Vanõmbidõ Kogo Austõt Kongressi saadiku' ja külälisõ!

Eloh om õks kõikõ, nii murõht ku rõõmu ja nii piatki olõma. Ku mi Tartoh uma pargiga kokko tulli arotama, õt minkõst võisi siih kongressil kõnõlda, sis tull vällä, õt rõõmu om meil õks rohkõba ku murõht.

Rõõm om tuust, õt Tartomaa seto' omma' heränü'. Mi 20-liikmõlinõ seto leelopargikõnõ Ilongang saa õga riide kokko, üte nädäli Tartoh tõõsõ Nõoh, niimuudu pia 5 aastakka. Hüä miil om tuust, õt tahetas kõnõlda' seto keeleh. Meil om ka väiga hüä ja kuulus käsitüümeistri Otsa Sirje, kes mõist meid opada' ku rõivit vaja säädä' vai mõskõ'.

Rõõm om tuust, ku meid kutsva tõõsõ' leelopargi' ütte ilotama, kokko kulätama. Mi olõ kõõ tiidä' andnu' ja kutsnu'ku meil pido vai praaznik om. Nõo rahvas ja Vallaval'tsus om väiga mi peri ja näile miildüs, õt kultuurielo Nõoh om kiriväbäst lännü. Mi tegemist hinnatas ni toetadas.

Rõõm om ka tuust, õt noorõ' pelgäi olla' seto. 5 aastakka tagasi tulli ma Põltsamaalt Tartomaalõ Nõo alõvahe. A mu sünnütet pargikõnõ Kullakõsõ jäänü' Põltsamaal unõsihe, tuud oll mul väiga hallõ, selle võti Kullakõsõ nime üteh. Höste tei, selle õt parhilla' om Kullakõsõ pargih, mis tegutsõs ka Nõoh, 9 alaiälist ja 6 täüskasunut. Tüüd ja huult om pall'o, a tuu om mu jaost puhas rõõm. Põltsamaa Kullakõsõst om mälestus kuulsah Sõprusõ pargih, koh kasus Kullakõsõ kõokõnõ ja seto rahva aust Peko tammõkõnõ. Teno Timmo Margusõlõ ja Riitsaarõ Evarilõ, sai tammõ ala ka Peko kivikene.

Rõõm om ka tuust, õt Setomaa Kultuuriprogramm meid toetas, õt Setomaalõ meid oodõtas ja miika arvõstõdas. Aitümme tuu iist!

Tulõ sis murridõ mano.

Seto kiil taht kõnõlõmist ja opmist, tiä õt tuuga oldas hädäh esiki Setomaal. Vanõmba ja vanavanõmba võiva küll kõnõlda latsiga seto keeleh ja piasigi kõnõlõma. Hädä om tuu, õt välähpuul Setomaad omma perre' inäbus katõkeelelitsõ ja keele peräst või tülü tulla'.

Vaja olõsi seto keele kursust, kohe tulõva kokko ütitse huviga inõmisõ, olgu tä nuur vai vana, lats vai täüsiälinõ. Parep viil kui täüsiälinõ tulõ uma latsõga'. Ütehkuuh om pall'o parep oppi'. Parhilla' viil om kes mõistasi opada', a ku mi uutma jää, sis olõi inäp oppajat ka'.

Olõ arvu saanu' õt seto rahvas taht iist vidämist ja takast toukamist. Ku kiaki iist võtt, sis mano tuldah joosuga'. Ilonganga park omgi jo liisna suurõst lännü. Tuu tähendäs, õt seto rahvas taht väiga uma ilo mano tagasi. Vedosnigu tüü om rassõ, kiaki' julgai tuud hindä pääle võtta', a ilma ka sa-ai.

Ettepanõk om, õt Vanõmbidõ Kogo lövväsi võimalusõ ja vahendi' vedosniga kool'tamisõst.

Ja viimäne murõh minkõst kõnõlõ, om viisaprobleem.

Sjoo kotusõpäält mi tunnõ, õt olõ alaväärilisõ, kõrvalõ tougadu.

Mi saa arvu, õt kultuuriviisadõ arv om piirat, a kas vai paar inõmistki võisi õgast leelopargist sääl nimekiräh olla'. Viisa teema om ni hallus, õt panõ uma kõnõlõ punkti, jätä sjoo teema targõbilõ tougada'.

Võta iihkõnõldu kokko ja paku umaltpuult säändse' lahendusõ'.

Seto keele hoitminõ.

Lahendus:

1. Vanõmbidõ Kogo löüd võimalusõ ja vahendi' seto keele kursusõ korraldamisõ jaost ka välähpuul Setomaad.

2. Võimalusõl vällä trükki setokiilsit tüüvihka.

Vedoslõõ löudminõ.

Lahendus:

Vanõmbidõ Kogo löud võimalusõ ja vahendi' vedoslõõ kool'tamisõst.

Viisadõ saamisõ lihtsustaminõ.

Lahendus: Määnegi võimalus piasi õks olõma, jätä targõbilõ arotamisõst.

Aitümma kullõmast!

Noormõtsa Maria